

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

וילך

(חלק יט — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת וילך, שבת שובה, כח אלול — ה' תשרי, ה'תשפ"ב (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וילך

וואָס ווערט געבראַכט אין טור ושו"ע⁴ – („פתבג המלך"⁵), „ב"ג המלך פת וילך" (אַ ווען ראש השנה „המלך"⁶) איז חל ביום ב' אָדער ביום ג' בשבוע, ליענט מען וילך באַזונדער) – ווי דער מגן אברהם⁷ טייטשט עס אָפּ „פת וילך, פירוש מלשון פתות אותה פתים שמחלקים נצבים וילך לשתיים": „פת" איז פון לשון „פתות אותה פתים" – מ'צערעכט אײַן חלק ורקיק אויף טיילען – אַזוי אויך „פת וילך", אַז מ'ברעכט אָפּ, מ'טיילט אָפּ וילך פון נצבים⁸].

און וויבאַלד אַז יעדע סדרה האָט אַ תוכן כללי (וואָס מיט דעם טיילט זי זיך אויס פון אַלע סדרות), איז מובן, אַז נצבים און וילך האָבן ביידע אײַן תוכן כללי. דאָס הייסט: ניט נאָר איז אײַן זיי פאַראַן אַ געוויסע נקודה משותפת וואָס צוליב דעם קענען זיי נתחבר ווערן יחד (ע"ד ווי עס איז ביי אַלע סדרות המתחברות¹⁰), נאָר נאָכמער: ביידע האָבן אין זיך אײַן און דעם זעלבן ענין בעיקר.

א. בנוגע די סדרות נצבים וילך, זאָגט דער רס"ג¹: ומהן (פון די נ"ג פרשיות התורה) פרשה המתחלקת לשתיים ונקראת בשתי שבתות אם יש צורך בכך, והיא אתם נצבים הנחלקת בוילך משה.

פון דעם דיוק הלשון „פרשה המתחלקת לשתיים"² – ניט ווי ער זאָגט ביי די אַנדערע סדרות המתחברות „שמונה מהן מצטרפות לפעמים שתיים שתיים ביחד ונקראות בארבע שבתות" – איז מוכח, אַז נצבים און וילך זיינען בעצם אײַן סדרה³, נאָר לפעמים צעטיילט מען איר אויף צוויי (ניט ווי די אַנדערע „שמונה" סדרות המתחברות וואָס די מצטרפות זיינען בעצם צוויי באַזונדערע „שתיים") סדרות, נאָר לפעמים ליענט מען ביידע צוזאַמען אין אײַן שבת).

[אַזוי איז אויך משמע פון דעם סימן

(1) בסדורו „קריאת התורה".

(2) וכמפורש שם אח"כ: שפרשת אתם נצבים אינה מחולקת כו' מחלקים את הפרשה הזאת וקוראים חצי כו'. וכן מוכח בספר האורה לרש"י הל' ספר תורה, עיי"ש. וכן משמע מלשון האבודרהם (סדר הפרשיות וההפטרות), „פרשה זו אחרונה... מתחברת בו ומתפרדת". ולהעיר ג"כ שברמב"ם סדר תפלות לא נזכרה פ' וילך (הפטורה שלה). ואכ"מ.

(3) שזהו אחד מהתירוצים למה מונין ג' סדרים דאורייתא – אף שלכאורה מספרם נד – כי נצבים וילך הם פרשה אחת (חיד"א – נצו"א לזח"ב רו, ב. שם הגדולים מע' ספרים אות ג בסופו. דבש לפי מע' פ אות ג. וראה בהמצויין בניצוצי זהר לזח"א קד, ב).

ולהעיר ג"כ, שבחומשים שלנו, הסימן בסוף פרשתנו למספר הפסוקים הוא – „אדני" (ע' פסוקים – המספר של נצבים וילך יחז).

(4) או"ח סתכ"ח ס"ד. מחזור ויטרי ס' שנ. אבודרהם שם. בעה"ט ריש פרשתנו. וראה ספר האורה שם.

(5) לשון הכתוב – דניאל א, יג. שם, טו.

(6) ראה מחזור ויטרי שם. אבודרהם שם. מג"א שם סק"ה. פר"ח שם.

(7) שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם „פת וחילק פרשת וילך. מלשון פתות אותה פתים". אבודרהם שם.

(8) ויקרא ב, ו.

(9) ראה גם בהמצויין בניצוצי זהר שם.

(10) ראה בארכה לקו"ש ח"ח ע' 1-380 ובהערות שם.

נקודות הנ"ל בנוגע צו נצבים און וילך [א) אַז זיי האָבן איין תוכן און ב) אַז צוזאַמען דערמיט האָט פ' וילך אַן עילוי אויף פ' נצבים] וועט זיין פאַרשטאַנדיק לויט דער הסברה, אַז אויך אין דעם ענין פון ראש השנה ויום כיפור, זיינען דאָ די צוויי נקודות האַמורות:

ראש השנה און יום כיפור זיינען איין ענין – איין המשך¹⁶, ביז אַז יום כיפור ווערט אָנגערופן ראש השנה¹⁷; לאידך אָבער האָט אין זיך יום כיפור אַ יתרון לגבי ראש השנה¹⁸ – „בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו"¹⁹, אַז יום כיפור איז דער גמר וחותרם פון ראש השנה²⁰.

[און ווי דאָס שפיגלט זיך אויך אָפּ אין הלכה: יום כיפור ווערט אָנגערופן ר"ה (אויך) דערפאַר וואָס ער איז ר"ה ליובלות²¹ – און דער דין²² איז, אַז די יציאה פון עבדים לחירות ביובל איז אין אַן אופן, וואָס „מ"ה עד יוה"כ לא היו עבדים נפטרין לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם. . . כיון שהגיע יוה"כ. . . נפטרו עבדים לבתיהן";

זעט מען אין דעם צוויי נקודות: דער ענין היציאה לחירות איז איין נקודה; לאידך אָבער איז די נקודה גופא איינ-געטיילט אין צוויי זמנים – די התחלת היציאה (לא משתעבדין) איז אין ר"ה,

16) ראה זח"ג ק, ב.

17) יחזקאל מ, א. תוד"ה ואת נדרים כג, ב.

רא"ש סוף יומא. ועיין לקו"ת ר"ה נת, א. סד, א.

18) ראה לקו"ת ר"ה סד, א (בפי'), ביום השלישי

יקימנו גו"י. המשך תרס"ו ע' תקמב"ג. וראה

עטרת ראש שער יוה"כ פ"א. ובכ"מ.

19) פיוט ונתנה תוקף. וראה ר"ה טז, א"ב.

20) ראה המשך תרס"ו ס"ע תקמא ואילך.

21) ערכין יב, א. ר"ה ת, ב. מפרשים ליחזקאל

שם.

22) ר"ה שם. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י הי"ד.

אעפ"כ, פון דעם גופא וואָס לפעמים לייענט מען פ' וילך אין אַ באַזונדער שבת, איז מובן, אַז צוזאַמען דערמיט וואָס ביידע סדרות האָבן איין תוכן, איז פונדעסטוועגן פאַראַן אַ חילוק ווי דער ענין גיט זיך אַרויס אין יעדן פון די צוויי סדרות; און נאָכמער: וויבאַלד אַז פ' וילך קומט נאָך פ' נצבים, דאַרף מען זאָגן אַז אין וילך איז דאָ אַן עילוי (אין דעם ענין) אויף נצבים, ביז אַן עילוי שלא בערך (וואָס דעריבער ווערט זי געלייענט, לפעמים, אין אַ באַזונדערן שבת)¹¹.

ב. פרשה נצבים לייענט מען אַלעמאַל פאַר ראש השנה¹², און ווי דער אַלטער רבי¹³ איז מבאר די שייכות פון „אתם נצבים היום כולכם וגו'" צו ר"ה¹⁴ (וכדלקמן סעיף ג'); משא"כ פ' וילך, וואָס בעת זי איז אָפּגעטיילט פון פ' נצבים ווערט זי געלייענט אינעם שבת נאָך ר"ה און פאַר יום כיפור, און דאָס איז אַ הוכחה, אַז דער תוכן פון פ' וילך איז שייך (אויך) צו יום כיפור¹⁵.

ובמילא, איז דער ביאור אין די צוויי

11) גם כשקוראין אותן בשבת א' מובן שיש עילוי בפ' וילך על פ' נצבים – כי מעלין בקודש. אבל מזה שנק' (לפעמים) בשבת אחרת מוכח שיש בה גם עילוי שלא בערך. ובפרט שנקראת לאחר ר"ה של שנה חדשה, „שיוּרד (אז) אור חדש עליון יותר שלא ה' מאיר עדיין מימי עולם כו'" (אגה"ק סי"ד).

12) תוד"ה ראש וד"ה קללות מגילה לא, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. טושו"ע שם. לקו"ת

רפ"נ נצבים.

13) לקו"ת שם. וראה לבוש או"ח שם: ואתם

נצבים לעולם קורין קודם ר"ה מפני שיש בה

ענייני תשובה.

14) דהיום דא ר"ה "זח"ב לב, ב (ועוד)

וברמ"ז שם.

15) ע"פ המבואר בפנים בתורף בפנימיות

הענינים זה שחילקו נצבים וילך ולא מטו"מ אף

שהא ארוכות יותר (ראה תוד"ה קללות הנ"ל. ספר

האורה שם. ועוד).

סדרה – הקהל און כתיבת ספר תורה – זיינען אַזעלכע וואָס אין זיי איז מודגש די אחדות פון אידן:

די מצוה פון „הקהל את העם“²⁷ נעמט אַרום אַלע אידן גלייך, אָן אונטערשייד – „האנשים והנשים והטף“²⁸ וגרך גו“²⁷ וואָס אַזאַ אחדות געפינט מען ניט ביי קיין אַנדערע מצוה). און דערפאַר ווערט עס אָנגערופֿן „הקהל“ – ווייל דער מושג פון „קהל“ באַדייט, אַז די פאַרזאַמלטע זיינען (ניט נאָר אַ צירוף פון ריבוי פֿר־טים, נאָר זיי זיינען) פאַראייניקט אין אַיין נייער מציאות – „קהל“²⁹.

דערמיט ווערט פאַרענטפּערט אַ תּמי' אינעם ענין פון „הקהל“ – וואו די קריאה בתורה דאַרף זיין דורכן מלך³⁰

און דער גמרא היציאה (נפטרים לבתייהו), וואָס דאָס איז דער עיקר, איז ביום הכיפורים].

ג. די שייכות פון „אתם נצבים היום וגו“ צו ראש השנה²³, איז דער אַלטער רבי מבאר¹³: ראש השנה איז דער זמן פון „תמליכוני עליכם“²⁴. און ווי אַזוי ווערט אויפגעטאַן דער „ויהי בישורון מלך“²⁵ (דער „תמליכוני עליכם“) – „בהתאסף ראשי עם“²⁵, ווען „כולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד“²⁵, וואָס דאָס איז דער ענין האחדות פון אידן. און דאָס איז דער תוכן כללי פון „אתם נצבים היום כולכם לפני ה'“ ראשיכם שבטיכם וגו' שואב מימך“ – אַז ניט קוקנדיק אויף די חילוקי מדריגות וואָס זיינען פאַראַן ביי אידן, שטייען זיי אַבער „כולכם – אַלע ווי איינס – לפני ה' אלקיכם“.

אַט דער ענין – די אחדות פון אידן – איז אויך די נקודה כוללת פון פ' וילך: די סדרה הויבט זיך אָן מיט „וילך משה גו' אל כל ישראל“ – וואָס דער דיוק הלשון „כל“²⁶ ישראל“ מיינט צו מדגיש זיין, אַז ס'איז אַיין הליכה און דיבור צו אַלע אידן בשוה; און אויך בסיום הסדרה ווערט געזאָגט, „וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה גו“ – צו גאַנץ קהל ישראל כאחד.

ד. נאָכמער: אויך די מצוות פון דער

23 ראה לעיל ע' 281-2 – השייכות בין ר"ה לטיוס פ' נצבים.

24 ר"ה טז, סע"א. שם לד, ב.

25 לשון הכתוב ברכה לג, ה. וברש"י: בהתאספם יחד באגודה אחת. . הוא מלכם כו'.

25* לקו"ת נצבים שם פ"א. וראה המשך ר"ה תש"ג פ"ב.

26 אף שאינו בשוה ממש ל„כולכם“ דפ' נצבים (שכולל גם טו) וכן לכל בניי המחוייבים במצות הקהל או במצות כתיבת ס"ת (ראה לקמן בפנים), אבל כולם הדגשת הכלל (והאחדות).

27 פרשתנו לא, יב.

28 ובפרט לפמ"ש במנ"ח (מצוה תריב) ד„טף“ היינו משנולד (וראה רמב"ן ואוה"ח פרשתנו שם, יג. כלי יקר שם, יב. חדא"ג מהרש"א חגיגה ג, א*). ושם, דגם טף שאינו שייך לשום מצוה כשיגדל שייך להקהל. וראה בארוכה לקמן ע' 363 ואילך.

29 ראה ויקרא ד, יג ואילך. מרז"ל (יבמות נו, א) קהל גרים לא איקרי קהל. ועוד. וראה בהמצויין לקמן הערה 67.

30 סוטה מא, א (במשנה). הובא ברש"י פרשתנו שם, יא. רמב"ם הל' חגיגה פ"ג ה"ג.

ואף להדיעה דגם גדול שבדור קורא (מנ"ח מצוה תריב. ובאזהרות הרס"ג דיבור לא תשא: רב מהיר כו***) – הרי זה אם לא ה' מלך (מנ"ח שם). ובביאור הר"פ פערלא לסה"מ צ"ס"ג (מ"ע טז. פרשה יו"ד) האריך, דקריאת המלך בהקהל היא (מצוה בפ"ע והיא) מצות המלך, עיי"ש. וראה לקמן (ע' 326, 366 ואילך), ד"ל שכללות מצות הקהל היא דין על המלך. ואכ"מ.

(* ומירו' ריש חגיגה: אין קטן גדול מסוף (בתמי' – משמע, דכ"פ בלא הגיעו לזיוני קאי.

** וברלב"ג פרשתנו התנועלת ה"ג: המלך או הכה"ג או הנשיא כו, עיי"ש.

פֶּאָר „ויראה עצמו כאילו עתה נצטוה בה תמפי הגבורה שומעה“.

און דער ענין אין תורה איז שייך צום מלך דוקא – וואָרום די אונטערוואָר-פנקייט פון דעם גאַנצן פּאָלק צום מלך איז ניט מצד הבנה והשגה, נאָר זייער עצם מציאות (און אַלץ וואָס זיי האָבן) געהערט צום מלך³⁸; וואָס דעריבער איז ער זיי מאחד אין איין מציאות, ער איז „לב כל קהל ישראל“³⁹;

ומהאי טעמא איז ער דער וואָס איז קורא בתורה – ער טוט אויף ביי אידן דעם ענין אין תורה וואָס איז העכער פון השגה⁴⁰ און איז בשווה ביי גאַנץ קהל ישראל.

אויך די צווייטע מצוה פון פ' וילך⁴¹ איז ניט קיין ענין פון לימוד התורה⁴², נאָר – כתיבת ס"ת, וואָס דאָס איז מדגיש אָט די שייכות פון אידן צו תורה וואָס איז ביי אַלע⁴³ גלייך [ע"ד הנ"ל בנוגע צו קריאת התורה בהקהל].

ה. דער חילוק צווישן נצבים און וילך אינעם ענין האחדות פון אידן (וואָס

– דלכאורה: לערנען תורה מיט אַלע אידן איז אַ זאָך וואָס איז שייך צו סנהדרין³¹, האָט די קריאה בתורה ביי הקהל געדאַרפט זיין דורכן ראש הסנהדרין אָדער דורכן אב ב"ד?

נאָר דער ביאור אין דעם³²: אין תורה זיינען דאָ צוויי ענינים:

(א) לימוד התורה, וואו ס'איז נוגע דער ענין ההבנה והשגה – וואָס אין דעם זיינען דאָ חילוקים צווישן „ראשיכם שבטיכם גו“ און די אַנדערע סוגים ביו „שואב מימך“;

(ב) קריאה³³ בתורה, וואָס קריאה בתורה, אין תורה שבכתב, איז ניט פֶּאָר-בונדן דוקא מיט הבנה והשגה³⁴, נאָר דאָס איז שייך צו אַלע אידן בשווה אָן קיינע חילוקים.

וויבאַלד אַז ביי הקהל ווערן אַלע אידן פֶּאָראיינציקט אין איין מציאות, איז פֶּאָרשטאַנדיק, אַז דעמאָלט איז נוגע דער ענין אין תורה אין וועלכן עס גלייכן זיך אויס אַלע אידן³⁵ – קריאה³⁶ אין תושב"כ; און נאָכמער – בלשון הרמב"ם³⁷: ס'איז „כיום שניתנה בו בסיני“ (וואָס מעמד הר סיני האָט אַרומגע-נומען אַלע אידן באופן שווה) און דער-

(38) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1050. ח"ח ע' 25. ועוד.

(39) רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו. וראה שו"ת הרשב"א ח"א סקמ"ח. פרש"י חוקת כא, כא. ולהעיר מאנה"ק ר"ס כט. וראה לעיל ע' 165 ואילך.

(40) ראה רמב"ם הל' חגיגה שם: שהמלך שליח הוא להשמיע דברי הא"ל. וראה סהמ"צ להצ"צ (מצות מינוי מלך בתחילתה) – שמלך ממשיך ביטול בבניי.

(41) פרשתנו שם, יט. סהמ"צ להרמב"ם מ"ע יח. חינוך מצוה תריג.

(42) ראה בארוכה שאג"א סי' לה"ל.

(43) ובשאג"א שם שקו"ט דגם נשים מחוייבות בזה. וגם לפי דעת החינוך וכו' (וראה ל' הרמב"ם הל' ס"ת רפ"ז ובסהמ"צ שלו, ובשו"ע חו"ד רטר"ע. ועוד) שפטרות – ה"ל לפי שאינן בכתיבה (ראה מג"ח שם).

(31) ראה רמב"ם ריש הל' ממרים. תדבא"ר פ"א. ועוד.

(32) ראה עוד ביאור – לקו"ש ח"ט ס"ע 445 ואילך.

(33) ראה המשך תער"ב ח"ב פ' שסג. ובכ"מ.

(34) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב.

(35) ומה שארז"ל (חגיגה שם. פרש"י פרשתנו שם, יב) דאנשים באים ללמוד וכו' – ראה לקמן בפנים סעיף ח'.

(36) ראה רמב"ם (הל' חגיגה שם ה"ו): וגרים שאינן מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע כו' אפילו חכמים גדולים כו' חייבין לשמוע ככוונה גדולה יתרה. ומי שאינו יכול לשמוע מכין לבו לקריאה כו'.

(37) שם.

למעלה – אין שורש ומקור; און יום
כיפור ווערט אָט די אחדות נתגלה למטה.
און דאָס איז אויך דער עילוי שלא
בערך פון יום כיפור לגבי דעם עילוי פון
ראש השנה:

די אחדות פון אַלע נשמות ישראל אין
זייער שורש ומקור איז ניט בדרך חידוש
(גמור) און אויפטו, נאָר ווייל דאָרטן איז
לכתחילה ניטאָ קיין אָרט אויף פירוד
וחילוקי דרגות – ווי אָן עיגול „שאין לו
בחינת ראש וסוף“⁴⁶;

דער אמת'ער (אויפטו פון) אחדות
איז ווען מ'מאַכט פון פירוד – אחדות,
ווען מ'טוט אויף אחדות דאָרט וואו עס
זיינען דאָ חילוקי מדריגות בפירוד⁴⁷ –
און דוקא די אחדות פון פירוד דריקט
אויס די אמת'ע אחדות פשוטה דלמעלה,
וואָרום דוקא פון אחדות הפשוטה

46 לקו"ת ד"ה אתם נצבים פ"א.

47 עדמשת'ת בלקו"ש ח"ד (ע' 1141 ואילך)
החילוק בין „לאחדים“ ו„כאחד“ שבלקו"ת שם.

בלקו"ש ח"ד (ע' 1160 ובהערות שם) שזהו
העילוי שבאחדות דחגה"ס על האחדות דר"ה
ויהו"כ – כי בחגה"ס נרגש החילוקי דרגות דבני'
(בהד' מינים – ויק"ר פ"ל, יב) ועושי'ן מהן „אגודה
אחת“ (ויק"ר שם). וראה לקמן הערה 57.

וי"ל שהחילוק בין יהו"כ וסוכות הוא: האחדות
דחגה"ס אינה בעצם מציאות של בני', ולכן נשאר
כ"א סוג בפ"ע (כמשנת' בלקו"ש ח"ט ע' 233
ואילך ובהערה 50 שם. וראה לקמן ע' 354. 359);
מש"א"כ ביהו"כ מאיר אמיתית אחדות הפשוטה
דלמעלה, שמצד אחדות זו גם הריבוי פרטים
גופא נעשה רשות ליחיד ליחידו של עולם (וראה
המצויין בהערה הבאה). ומטעם זה גופא נרגש
ביהו"כ ענין האחדות יותר מהחילוקי דרגות.

וי"ל שהוא ע"ד האחדות דשמח"ת (סוף כל
המועדות – ראה ר"ן (לר"ף) מגילה לא, א),
שהיא מצד בחי' מקיף בעצם (כמשנת' בלקו"ש
ח"ט שם ע' 234 ואילך). ולהעיר, „שש"ש ענין
הסוכות עם יו"כ א' הוא אלא שזה בעל"י וזה
בירידה“ (סדור ש' הסוכות רס, סע"ב) – והרי
יהו"כ הוא גמר העל"י דר"ה, ושמח"ת גמר
הירידה דחגה"ס.

דאָס איז זייער תוכן כנ"ל, וועט זיין
מובן לויטן אונטערשייד צווישן ראש
השנה און יו"כ אין דעם ענין פון „תמלי'
כוני עליכם“: ווי דערמאָנט, זיינען ר"ה
און יו"כ איין נקודה – דער „תמליכוני
עליכם“ פון ר"ה טוט זיך אויף במשך די
עשרת ימי תשובה ביז צו זיין שלימות
וגמר ביו"כ (און דערפאַר זאָגט מען
„המלך הקדוש“ אַלע עשי"ת)⁴⁴; נאָר דער
חילוק צווישן זיי איז:

ראש השנה ווערט אויפגעטאָן דער
„תמליכוני עליכם“ אין שורש ומקור הרא'
שון – דעמאָלט איז מען מעורר דעם
תענוג ורצון פון עצמותו ית' אין מלוכה,
און אידן האָבן בכח צו פועל זיין
דאָס דערפאַר וואָס זיי זיינען מושרש
אין עצמות; און אין די עשי"ת ווערט
(בל' הקבלה) אויפגעטאָן דער בנין פון
ספירת המלכות, ביז יו"כ, ווען דער בנין
המלכות איז בשלימות, און דער ענין
פון „תמליכוני עליכם“ איז דאָן מאיר
בגילוי למטה⁴⁵.

וויבאַלד אַז דער „תמליכוני עליכם“
איז מען פועל „בהתאסף ראשי עם“ –
דורך אחדות פון אידן – איז פאַרשטאַנ'
דיק, אַז בהתאם צום חילוק הנ"ל צווישן
ר"ה און יו"כ בנוגע „תמליכוני עליכם“
– עד"ז איז אויך דער חילוק צווישן זיי
בשייכות צו דער אחדות פון אַלע אידן:

די אחדות פון אַלע אידן אין ראש
השנה איז (בעיקר) ווי זייער אחדות איז

44 לקו"ת נצבים נא, ב ואלך. ובכ"מ. מפע"ח
שער ר"ה פ"א.ג.

45 אין זה סתירה להמבואר בכ"מ שביהו"כ
הוא עליית המלכות עד עתיק (והירידה וגילוי
הוא ליום חגנו, בחגה"ס) – כי גם ביהו"כ ישנו
הגילוי למטה (אלא – בשלילה, עינינו ושבתו,
כדלקמן בפנים ס"ז).

דָּאָרטן איז דער „עיצומו של יום הכפורים מכפר“⁵⁴, מצד דער התקשרות פון עצם הנשמה אין אלקות וואָס ווערט נתגלה ביום כיפור, ווערט אויפגעטאָן די כפרה וסליחה אויף חטאים וכו’.

דאָס גיט אויך אַ הסברה והמתקה וואָס דוקא אין „ליל יוה”כ נוהגין שקודם ש-תפליין מתירים לכל העבריינים“⁵⁵:

ראש השנה קען מען זיך אויפהויבן העכער פונעם אָרט וואו „עבריינים” און עבירות רירן אָן; ס’איז אָבער דעמאָלט ניט שייך דער ענין אַז מ’זאָל מיט זיי מתפלל זיין, מ’זאָל זיך מיט זיי קענען מתחבר ומתאחד זיין אין זייער ציור פון „עבריינים” דאָ למטה.

דוקא יום כיפור קומט מען צו צום אמת’ן אופן פון „ויעשו”⁵⁶ כולם אגודה אחת” – אַז אפילו אידן, ווי זיי זיינען נאָך דערווייל אין דעם ציור פון „עברייני-נים”, ווערן נתאחד מיט אַלע אידן, מ’איז מתפלל עמהם „באגודה”⁵⁷ אחת“⁵⁸.

54 רמב”ם הל’ תשובה פ”א ה”ג.ד. וראה בארוכה לקו”ש ח”ד ע’ 1150 (ובהערה 3) – שגם לרבנן עיצומו של יום מכפר, אלא שזה גופא מתגלה ע”י התשובה, עיי”ש.

55 שו”ע אדה”ז שם ר”ס תריט. מטושוע שם.

56 נוסח תפלת ר”ה ויום הכפורים.

57 לשון אדה”ז שם. ע”פ מנחות כו, א (וראה דעת אב”י כריתות ו, ב). בחיי לתשא ל, לד (הובא בקיצור לשון בפרשיה לטור שם. אלי’ זוטא שם). ועיי”ש שהוא דוגמת זה שהד’ מינים דסוכות (גם ש,אין עושין פירות” והערה) צ”ל „באגודה אחת” (וראה לעיל הערה 47). וראה רש”י דלעיל הערה 25.

58 ע”פ המבואר בפנים י”ל בדא”פ (בפנימיות הענינים) הטעם שאומרים „על דעת כו” רק ביוהכ”פ ולא בשאר תעניות צבור – אף שמקור הדין הוא מחז”ל (כריתות שם), ככל תענית” שאין

(* ולהעיר מהשינוי: במנחות שם „בהרצאה” (וברש”י: כשהו מתענין כו’); בפרש”י (ובח”י) תשא שם, תעניתונו ותפלוותינו” [ובכש”ט שטנ”ח: בגמרא

נעמט זיך דער כח צו קענען מאַכן פון רשות הרבים אַ רשות היחיד, לייחודו של עולם“.

1. אָט דער חילוק הנ”ל אין דער אה-דות פון אידן צווישן ר”ה און יו”כ, שפיגלט זיך אָפּ אין דעם חילוק צווישן זיי בשייכות צום ענין התשובה:

ר”ה זאָגט מען ניט קיין וידויים⁴⁹ וכיו”ב; אין די תפלות וכו’ פון ר”ה ווערט ניט דערמאָנט (דרך וידויים⁴⁹) – ניט וועגן חטאים און אפילו ניט וועגן דער סליחה וכפרה. משא”כ יום כיפור איז דער „יום הסליחה וכפרה”⁵⁰ און מ’זאָגט וידויים⁵¹ וכו’. און דער טעם החילוק י”ל בדא”פ⁵²:

די עבודה פון ר”ה איז די הזזה מצד עצם הנשמה ווי זי איז מושרש אין עצ-מות, נאָך העכער פון שורש התורה וה-מצוות – און מצד דער מדריגה איז לכתחילה ניטאָ קיין אָרט פאַר חטאים. דעריבער איז דאָן אויך ניט שייך צו ריידן וועגן סליחה וכפרה, אפילו ניט וועגן דעם עילוי פון זדונות נעשו לו זכיות וכו’ – ס’איז דעמאָלט די בחירה חפשית פון עצמות אין נשמות ישראל, וואָס מצד דעם ווערט נתעורר דער תע-נוג ורצון אין „תמליכוני עליכם”⁵³.

יום כיפור אָבער ווערט דער שורש ועצם הנשמה נתגלה למטה, אין דעם אָרט וואו ס’איז שייך חטאים וכו’ – און

48 ראה גם לקו”ש ח”ט ע’ 159 ואילך (בנוגע האחדות של בני”. וראה שם לפני” (ע’ 157 ואילך) בפי’ „גדול ה’ . . בעיר אלקנו”).

49 שו”ע אדה”ז או”ח סתקפ”ד ס”ב.

50 לשון אדה”ז שו”ע או”ח ר”ס תרו. וראה רמב”ם הל’ תשובה פ”ב ה”ז.

51 רמב”ם שם. מטושוע ושו”ע אדה”ז סתר”ז.

52 ראה לקו”ש ח”ד ע’ 1360 באו”א.

53 ראה המשך ר”ה תש”ג פ”ט ופי”ד.

ובארוכה – לקו”ש ח”ד שיחה לר”ה. לעיל ע’ 164. לקמן ע’ 351.

קומט פון דעם „רעב“ גופא – איז ביי אַלעמען בשווער.⁶¹

משא"כ די עבודה פון ר"ה, כאָטש אַז די עבודה גופא איז מצד עצם הנשמה וואָס איז העכער פון התחלקות, איז דאָס אָבער נאָר בשעת דער עבודה (תפלה כו') גופא; אָבער לאַחרי התפלה⁶², ווען מען „גייט אַוועק“ פון דער עבודה און מ'פאַרנעמט זיך מיט „אכלו משמנים ושר" תו ממתקים⁶³ – איז די „אכילה“ און „שתי“ ביי יעדערן באופן אחר.

ת. און דאָס איז אויך דער עילוי שלא בערך אין פ' וילך לגבי פ' נצבים:

אין פ' נצבים רעדט זיך וועגן דער אחדות פון אַלע אידן (פון „ראשיכם שבטיכם“ ביז „חוטב עציך עד שואב מי' מיך“) ווי זי קומט מצד דעם וואָס זיי זיינען דעמאָלט „נצבים גוי' לפני ה' אל-קיכם“, וואָס דאָס מיינט אַז „כולם מתעני לים למעלה במקור חוצבם“⁶⁴ – „לפני ה' אלקיכם“.

פ' וילך אָבער רעדט וועגן דער אחדות ווי זי ווערט נתגלה ביי אידן למטה, ווי זיי שטייען בדרגתם הם; און דאָס איז כוונת הכתוב „וילך משה וידבר גוי' אל כל ישראל“ – משה רבינו במדרגתו איז „געגאַנגען“ און נמשך געוואָרן („וידבר“) צו אַלע אידן ווי זיי שטייען אין זייער מדרגה; אָבער לאידך, איז דאָס די זעלבע הליכה והמשכה צו „כל ישראל“ בשווה, ווייל

61 להעיר מהמבואר (לקו"ת הוספות לויקרא בסופן. עטר' ש' יוה"כ פ"ה. המשך תרס"ו ס"ע קה ואילך. ע' תקמב. ועוד) שהעניינים דיוהכ"פ ענינם תענוג העצמי הפשוט (בלתי מורכב).

62 ראה שו"ע אדה"א או"ח ר"ס תקצו.

63 נחמי"י, ת. שו"ע אדה"א שם ס"י תקפג ס"ד. סתקצ"ז ס"א.

ז. מצד דעם וואָס די אחדות ביום כיפור ווערט נמשך אין אידן ווי זיי זיינען למטה – ווערט זי דעריבער אויס-געדריקט (ניט נאָר אין עניני הנשמה, נאָר) אויך אין עניני הגוף:

אין די חמשה עינניים פון יום כיפור איז ניטאָ קיין חילוק צווישן איין אידן מיטן צווייטן. אין אַ קיום מצוה (חיובית), און אַן ענין פון פעולה ועשי, זיינען דאָ חילוקים אין דעם אופן ודרגת הקיום צווישן צדיקים גדולים און אנשים פשוטים וכו'; אָבער אין אַן ענין פון עינוי ושביטה – איז דאָך אין דעם „ניט“, אין דעם העדר – ניטאָ קיין אונטערשייד צווישן איין איד און אַ צווייטן⁶⁵.

אַזוי אויך בפנימיות ענינים: דער „לחיותם ברעב“⁶⁶ – דער „חיות“ וואָס

בה מפושעי ישראל אינה תענית כו" (טור ושו"ע אדה"א שם).

– כי דוקא ביוהכ"פ מתגלה אחדות של כל ישראל. ומרומז בהטעם (כריתות שם. הובא בטור ושו"ע אדה"א שם) „חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת“ – כי קטורת היא העבודה העיקרית דיוהכ"פ, וצ"ל „דקה מן הדקה“ (יומא מה, א. כריתות שם). הרומז לבחי' „דקה מן הדקה“ שבנשמה, עצם הנשמה, שמצד בחי' זו נעשה האחדות של כל ישראל והם מתכפרים [ויומתק עפ"ז מה שהביא בטור מחז"ל דכריתות דוקא, ולא דמנחות שם (שנלמד זה מלולב, כנ"ל הערה הקודמת)].

59 ראה עד"ז ד"ה אתה אחד לאדהאמ"צ (מאמא אדהאמ"צ – קונטרסים ס"ע י ואילך). ובארוכה – לקו"ש חט"ו (ע' 227 ס"ג ואילך) – לענין המעלה בשביבת שבת. ועי"ש, שזה ששווין הכל במצוה זו הוא מפני שהיא בעצמות הנפש בבחי' יחידה.

60 תהלים לג, יט. לקו"ת שה"ש סד"ה הנך יפה.

כל תפלה כו'. וראה חזא"ג מהר"ל כריתות שם; בבחי' שם, כל אגודה שאין בה כו'; וביל"ש אמור (כג, מ): ישראל לא ישובו לארצם. ואכ"מ.

דיבור משה „באזני כל קהל ישראל“ איז ניט נאָר צו זייער עצם הנשמה למעלה, נאָר עס קומט אַראָפּ און פועל'ט תמימות ושליומות אין זייער כחות הגלויים, ביז אין אַלע אברים וגידים⁶⁵.

ט. די הוראה מכל האמור בנוגע לפועל:

די עשרת ימי תשובה זיינען אַ זמן מסוגל צו מוסיף זיין אין אהבת ישראל. בשעת דער „בהתאסף ראשי עם“ איז ניט בשלימות – עס פעלט אין דער אחדות מיט אַלע אידן – אין וואָס פאַר אַ מצב זיי זאָלן נאָר זיין – מיינט דאָס ניט נאָר אַז עס פעלט אין אַ פרט, נאָר דאָס איז נוגע צום כללות/דיקן ענין פון „תמליכוני עליכם“ אויף גאַנץ כלל ישראל.

און וויבאַלד אַז מען דאַרף זיך גרייטן צו יום כיפור, דאַרף די אהבה צו יעדן אידן זיין ניט נאָר אין אַן אופן אַז ער פאַרקוקט יענעם רע – אַז ער זעט לכת-חילה נאָר דער טוב שבו און דערפאַר האָט ער אַן אהבה צו אים און איז זיך מתאחד מיט אים – נאָר אפילו ווען ער זעט דעם רע ביי יענעם, ווייזט ער פונ-דעסטוועגן אַרויס אַן אהבה צו אים, אַן אַ חשבון; וואָס די אהבה דריקט זיך אויס אין אַ העטעסקות גדולה והשתדלות יתירה צו העלפן יענעם מבטל צו זיין דעם רע⁷⁰.

69 ראה לקו'ת נציבים (מה, ג) בפי' „תמים תהי' עם ה'א“.

70 ראה תניא פל"ב: למשכן בחבלי עבותו/ אהבה וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'.

דאָס איז דער חיבור פון עצם הנשמה למעלה מיט דער נשמה ווי זי איז למטה.

ועד"ז איז עס אינעם ענין פון הקהל: פון איין זייט זאָגן חז"ל⁶⁴, אַז „אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף . . . ליתן שכר למביאייהן“, וואָס דאָס ווייזט, אַז די אחדות פון הקהל איז אין אַן אופן וואָס גיט אַן אַרט צו חילוקי דרגות (ניט ווי די אחדות פון ר"ה כנ"ל); לאידך אָבער, דוקא אין דעם אופן פון „הקהל“ (מיט חילוקי דרגות הנ"ל) איז „המלך עומד כו' וקורא“⁶⁵ – די קריאת התורה דורכן מלך וואָס נעמט אַרום גאַנץ קהל ישראל באופן שוה⁶⁶ (כנ"ל סעיף ד): מען איז קורא וממשיך די אחדות פשוטה פון אַלע אידן („קהל“) אין דעם אַרט פון חילוקי דרגות כנ"ל⁶⁷.

ביז ווי ער איז מסיים אין סדרה „וידבר משה באזני כל קהל ישראל גו' עד תומם“ – וואָס דער פירוש הפנימי אין דעם איז, אַז „עד תומם“ איז פון לשון תמימות ושליומות⁶⁸ – פון אידן: דער

64 נטמן לעיל הערה 35.

65 ע"ד המבואר בהמשך תער"ב ח"ב פ' סוד – שע"י כל אופני לימוד התורה נמשך עצמות א"ס, ויי"ש. ולהעיר מלשון הרמב"ם שנתק לעיל הערות 36, 40.

66 ובוה הוא העילוי באחדות של הקהל על האחדות של שמחת בית השואבה בכלל, ד"כ הע"י . . . כולן באין לראות ולשמוע" (רמב"ם הל' לולב פ"ח הי"ד) – כי בשמחת ביה"ש ישנם חילוקים בהשמחה בין „כל העם“, וגדולי חכמי ישראל כו' ש,הם שהיו מרקדין כו' ומשמחי' כו' (רמב"ם שם); משא"כ בהקהל שקריאת התורה ע"י המלך מאחד כל ישראל באופן שוה.

67 להעיר מהשקו"ט (צפע"נ כללים ע' צבור, וש"נ. וראה בארכוב לקו"ש ח"ח ע' 113 ואילך) אם בצבור יש מציאות של פרטים. ולהעיר מצפע"נ עה"ת (הפטורת ואתחנן ע' לא): ואי"ה לע"ל יהי' שני המעלות.

68 ע"ד פ' זח"ג (קסב, ב) עה"פ במדבר

הזה יתמו.

און דורך דער התעסקות אין „(מבצע) זוכה צום „תמליכוני עליכם” בגלוי, אהבת ישראל”⁷¹ אין די טעג, איז מען מ'האָט אַ חתימה וגמר חתימה טובה ביום הכיפורים, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות בטוב הנראה והנגלה.

(71) ראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל (קה"ת. תשל"ו).

(משיחת ש"פ וילך תשל"ב)

